

Dnr 13KS/0537

Kommunstyrelsen 2014-03-10 § 38

Svar på motion (S) om Giffri förskola – den tredje vågen

Kommunstyrelsens förslag

Motionen anses besvarad.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Ärendebeskrivning

Cecilia Ramning m.fl. (S) har i en motion föreslagit ett antal åtgärder för Värmdö Kommun inom området giftfri miljö.

Motionen föreslås anses besvarad m.h.t. de åtgärder som kommunen redan vidtagit och vidtar.

Handlingar i ärendet

Svar på motion (S) ”Giftfri förskola – den tredje vågen”, KLK 2014-01-09
Motion, 2013-09-25

Yrkanden

Monica Pettersson (M) yrkar att motionen ska anses besvarad.

Annika Andersson Ribbing yrkar att motionen bifalles.

Propositioner

Ordföranden ställer proposition om kommunstyrelsen beslutar enligt Petterssons yrkande eller enligt Andersson Ribbings yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Petterssons yrkande.

Votering begärs. Följande voteringsproposition uppläses och godkänns:

”Den som biträder Petterssons yrkande röstar ja, den som biträder Andersson Ribbings yrkande röstar nej.”

Följande röstar ja:

Peter Frej (M), Elisabeth Dingertz (M), Anders Bergman (FP), Stefan Dozzi (KD), Max Ljungberg (MP), Malin Åberg Aas (MP), Monica Pettersson (M).

Följande röstar nej:

Annika Andersson Ribbing (S), Nils-Erik Särnbrink (S), Sandro Wennberg (S), Anna Hellgren Westerlund (S).

Kommunstyrelsen beslutar med sju ja-röster mot fyra nej-röster enligt Petterssons yrkande.

Sändlista

KF

Handläggare

Megha Huber
Kansli- och utvecklingsavdelningen

Diarienummer
13KS/0537

Svar på motion (S) "Giftfri förskola- den tredje vågen"

Förslag till beslut

Motionen anses besvarad.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Motionärerna Cecilia Ramning m.fl. (S) har gett förslag på åtgärder för Värmdö kommun inom området giftfri miljö. Värmdö kommun bedriver redan idag ett omfattande arbete med att minska gifter i verksamheten med implementeringen av plan för skadliga ämnen som kommunstyrelsen fattade beslut om i april 2013.

Motionen föreslås vara besvarad.

Bakgrund

Motionärerna Cecilia Ramning m.fl. (S) har gett förslag på åtgärder för Värmdö kommun inom området giftfri miljö.

Ärendebeskrivning

Motionärerna Cecilia Ramning m.fl. (S) föreslår att Värmdö kommun:

1. ska utarbeta åtgärdsplaner för en giftfri förskola. Planerna ska innehålla förslag på åtgärder för inventering, sanering, inköp/upphandlingskrav, ersättning av giftiga material med giftfritt material, och upprättande av kontrollfunktioner för att undvika nya miljögifter på förskolan
2. utarbetar och genomför ett särskilt program för att i förskolor och skolor stötta undervisningen kring miljöfrågorna kring Östersjön
3. utarbetar och genomför en informationsinsats riktad mot medborgarna kring de miljögifter som finns runt omkring oss i vardagen och hur man kan agera för att minska dem.

Motionärerna föreslår att åtgärdsplaner utarbetas. Värmdö kommun kan enbart utarbeta åtgärdsplaner inom ramen för kommunala förskolor. Kommunstyrelsen har i april 2013 antagit en plan för minskning av skadliga ämnen inom kommunens verksamheter (biläggs i ärendet). Planen är indelad i sju faser där bland annat inventering, inköp/upphandling, kontroll och ersättning ingår. Kommunen har inlett implementeringen av planen och redovisning sker i kommunens årliga miljöbokslut.

Tillräckligt arbete bedöms genomföras inom kommunen redan idag. En utfasningslista finns med som bilaga i planen med avvecklingsämnen och minskningsämnen.

Vidare föreslår motionärerna att kommunen utarbetar och genomför ett särskilt program för att i förskolor och skolor stötta undervisningen om miljöfrågorna kring Östersjön. Ett flertal myndigheter bedriver i dagsläget aktiva informationsinsatser riktade till medborgare och företag i syfte att minska förekomsten av skadliga ämnen och gifter. Förskolor och skolor kan använda sig av omfattande material inom området som finns att tillgå på Internet. Plan för skadliga ämnen kommer under 2014 särskilt att presenteras för proV:s verksamheter. I samband med detta kommer förslag på undervisningsmaterial i ämnet att ges.

Slutligen föreslår motionärerna att kommunen utarbetar och genomför en informationsinsats riktad mot medborgarna kring de miljögifter som finns runt omkring oss i vardagen och hur man kan agera för att minska dem. Kommunfullmäktige har uppdragit till kommunstyrelsen att undersöka vilket informationsmaterial som finns för medborgare och näringsidkare om gifter och skadliga ämnen i miljön och därefter återkomma till kommunfullmäktige med förslag på hur Värmdö kommun bäst ska kunna informera medborgare om frågorna. Redovisningen godkändes av kommunfullmäktige 2013-06-12.

Kommunen har med uppdrag från kommunfullmäktige genomfört informationsinsatser riktade till kommuninvånare inom giftfri miljö. En av insatserna riktade sig till småbarnsföräldrar i form av föreläsningen "Handla rätt för en giftfri barndom" under Framtidsveckan i september 2013. Värmdö kommun informerar framförallt genom kommunens webbplats. Därutöver har kommunen i olika sammanhang, såsom via medborgarannonsen och i kommunens årskalender som skickas ut till samtliga hushåll i Värmdö informerat om hur medborgare kan minska gifter i sin vardag.

Bedömning

Värmdö kommun bedriver redan idag ett omfattande arbete med att minska gifter i verksamheten med implementeringen av plan för skadliga ämnen som kommunstyrelsen fattade beslut om i april 2013. Informationsinsatser riktade till medborgare har genomförts och kommer även fortsättningsvis genomföras. Motionen anses därmed besvarad.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för miljön

Förslaget till beslut har inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Förslaget till beslut har inga konsekvenser för medborgarna.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Biläggs/Biläggs ej
1	Motionen Giftfri förskola – motionen "den tredje vågen"	Biläggs
2	Tjänsteskrivelse - Informationsinsatser för en giftfri miljö	Biläggs
3	Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2013-06-12 §	Biläggs

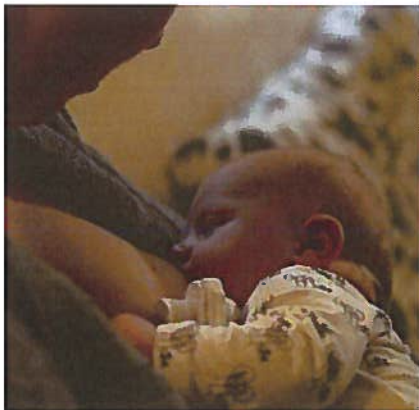
Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
	128	
4	Tjänsteskrivelse - Plan för minskning av skadliga ämnen	Bilaggs
5	Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2013-04-10 § 72	Bilaggs

Stellan Folkesson
KommundirektörMaria Larsson Aje
Kanslichef

Motion till Värmdö kommunfullmäktige

Giftfri förskola – Motionen ”Den tredje vågen”

Jag heter Cecilia, är 30 år, har tre barn och bor på Ingarö. Min kropp är full av miljögifter.

Jag är inte unik. Vi bär alla på de här gifterna. Du också.

Min son Alfred och jag är huvudpersoner i Folke Rydén's SVT-dokumentär ”Den andra vågen”. Filmen handlar om gifterna som vi utsätter Östersjön för och vad de gör med oss, djuren och naturen.

Genom Folke Rydén's film har jag fått möjlighet att testa mitt blod efter miljögifter. Jag har levt och ätit som folk gör mest. I mitt blod fanns 35 av 49 testade miljögifter, bland annat DDT och PCB, som förbjöds redan på 70-talet – flera år innan jag ens var född.

När min son Alfred föddes testade jag hans blod. Redan vid tolv veckors ålder var han full av miljögifter. Han fick dem av mig när han var foster. I hans blod finns spår av bland annat PFOA, som finns i fritidskläder. Ämnet misstänks vara cancerframkallande, hormon- och reproduktionsstörande.

Mina barn, våra barn, har inte själva valt att finnas till. De är helt oskyldiga. Vi utsätter dem för risker innan de ens fötts, och sedan utsätter vi dem för ännu mer kemikalier som vi vet väldigt lite om. Vi måste våga ta steget till att informera oss.

En kan inte göra allt, men tillsammans kan vi göra mycket. Vi kan förändra det här. Det är vårt ansvar att se till att våra barn får ärva en värld värd att leva i.

Vi kan inte tömma Östersjön på gifter. Men vi kan påverka våra barns vardag här hemma. Och vi kan göra det nu.

På förskolan är barnen utsatta för ungefär samma kemikalier som hemma fast ibland i ännu högre utsträckning, visar forskning, enligt Naturskyddsföreningen. Det kan bero på mer skumgummi och mjukgjord PVC på förskolan. Barn är känsligare för miljögifter och påverkas mer än vuxna.

Det jag, som förtroendevald politiker, kan försöka göra är att påverka kommunens verksamheter. Det borde vara en självklarhet att alla förskolor i Värmdö kommun ska vara giftfria.

Jag och mina fullmäktigekollegor i den socialdemokratiska gruppen föreslår därför att Värmdö kommun:

- 1) ska utarbeta åtgärdsplaner för en giftfri förskola. Planerna ska innehålla förslag på åtgärder för inventering, sanering, inköp/upphandlingskrav, ersättning av giftiga material med giftfritt material, och upprättande av kontrollfunktioner för att undvika nya miljögifter på förskolan;
- 2) utarbetar och genomför ett särskilt program för att i förskolor och skolor stötta undervisningen kring miljöfrågorna kring Östersjön;
- 3) utarbetar och genomför en informationsinsats riktad mot medborgarna kring de miljögifter som finns runt omkring oss i vardagen och hur man kan agera för att minska dem.

Värmdö den 25 september 2013

Cecilia Ramning

Annika Andersson Ribbing

Aurora Gullberg

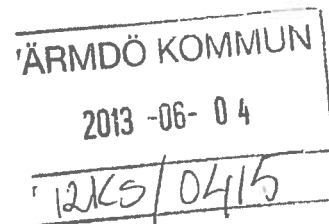
Krister Nilsson

Jakob Fritzell

Diarienummer: 13KS/415
Datum: 2013-04-25
Handläggare: Megha Huber
Avdelning/Kontor: Kanslienheten
E-post: megha.huber@varmdo.se

Kommunstyrelsen

Informationsinsatser för en giftfri miljö

Förslag till beslut

Rapporteringen om informationsinsatser för en giftfri miljö godkänns.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har gett kommunstyrelsen i uppdrag att undersöka vilket informationsmaterial som finns för medborgare och näringslivsidkare om gifter och skadliga ämnen i miljön och därefter återkomma till kommunfullmäktige med förslag på hur Värmdö kommun bäst skall kunna kan informera medborgare om frågorna.

Undersökning visar att det finns ett flertal myndigheter som informerar om gifter och skadliga ämnen. Informationen är tillgänglig både för medborgare och näringsidkare. Även Värmdö kommun har genomfört informationsinsatser för en giftfri miljö. För att förbättra informationen till Värmdö kommuns medborgare och företag föreslås kompletterande information integreras på kommunens nya webbsida som lanseras under 2013.

För att ytterligare stärka medborgarnas och näringsidkares tillgång till adekvat information om betydelsefulla åtgärder för att minska gifter och skadliga ämnen ska möjligheten till ytterligare insatser löpande övervägas. Särskilt publika evenemang, såsom Framtidsveckan, Båtmässan, Föreningsdagarna och motsvarande evenemang, ska nyttjas.

Bakgrund

Kommunfullmäktige gav den 25 april 2012 kommunstyrelsen i uppdrag att undersöka "vilket informationsmaterial som finns kring giftiga och skadliga ämnen i miljön för att förmedla till medborgare och näringsliv och återkomma till kommunfullmäktige med förslag på hur Värmdö kommun bäst kan informera medborgare om frågorna."

På nationell nivå pågår initiativ för att minska gifter och skadliga ämnen i miljön. Kemikalieinspektionen (KemI) fick under december 2010 i uppdrag att göra en handlingsplan för en giftfri vardag. Handlingsplanen gäller från 2011 och uppmärksammar främst kemikalier i vardagsvaror. Fokus ligger på barn och ungdomar, eftersom de är mer sårbara än vuxna för påverkan av kemikalier.

Värmdö kommun har fastställt en plan mot skadliga ämnen.

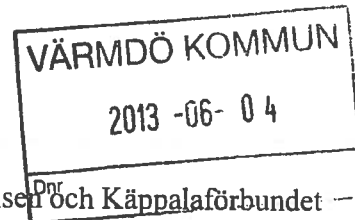

Tjänsteskrivelse

Ärendebeskrivning

Ett flertal myndigheter bedriver aktiva informationsinsatser om gifter och skadliga ämnen. Dessa riktar sig till medborgare likväl som föreningar och företag, oavsett om de bor i Värmdö kommun eller på annan plats i Sverige. De myndigheter som främst bedriver informationsinsatser är

- Kemikalieinspektionen
- Giftinformationscentralen
- Svenskt vatten
- Konsumentverket.

Även regionala aktörer så som exempelvis Länsstyrelsen och Käppalaförbundet bedriver informationsinsatser. Därutöver bedriver Värmdö kommun sedan tidigare informationsinsatser om gifter och skadliga ämnen, främst genom att publicera information, råd och rekommendationer på kommunens webbplats. För närvarande fokuseras Värmdö kommuns informationsinsatser på webben kring följande områden:

- Kemikalier i vardagen
- Bekämpningsmedel
- Båtbottenfärg
- Kvicksilver

Dessutom återfinns information om förutsättningar för ett hållbart båtliv. Miljöorganisationer är ytterligare en kategori intressenter som gör informationsinsatser som riktar sig till medborgare och företagare. Exempel är Naturskyddsföreningen och WWF.

Förslag till informationsinsatser i Värmdö kommun

Medborgare använder i allt högre grad digitala media för att få information. Kommunens webbplats www.varmdo.se är en lämplig kanal för att informera om gifter och skadliga ämnen. Informationen finns redan idag, men kan troligen förbättras i samband med att kommunens nya webbplats lanseras under hösten 2013.

Som komplement till information på webben kan annonsering i lokaltidningar genomföras.

För att ytterligare stärka medborgarnas och näringsidkares tillgång till adekvat information om betydelsefulla åtgärder för att minska gifter och skadliga ämnen ska möjligheten till ytterligare insatser löpande övervägas. Särskilt publika evenemang, såsom Framtidsveckan, Båtmässan, Föreningsdagarna och motsvarande evenemang, ska nyttjas.

Ekonomiska konsekvenser

De informationsinsatser som föreslås är kostnadseffektiva och kan genomföras inom befintlig budget.

Konsekvenser för miljön

En minskad hantering av skadliga ämnen påverkar i första hand det nationella målets skrivning kring giftfri miljö i positiv riktning. Målet syftar till att den sammanlagda

Tjänsteskrivelse

exponeringen för kemiska ämnen via alla exponeringsvägar inte skall vara till skada för människor eller den biologiska mångfalden. En informationsinsats som leder till en minskad användning och exponering av skadliga ämnen kan leda till en miljö med reducerad mängd skadliga ämnen och gifter.

VÄRMDÖ KOMMUN

2013 -06- 04

Konsekvenser för medborgarna

En miljö med mindre mängd gifter påverkar både folkhälsan och miljön positivt vilket gör att Värmdö fortsätter att vara en attraktiv kommun.

Informationsinsatsen kan fungera som kunskapsuppbyggnad och stöd till kommunens invånare för vidare arbete med en giftfri vardag.

Bedömning

Ett flertal myndigheter bedriver redan i dagsläget aktiva informationsinsatser riktade till medborgare och företag i syfte att minska förekomsten av skadliga ämnen och gifter. Värmdö kommun informerar framförallt genom kommunens webbplats. Därutöver har kommunen i olika sammanhang, såsom under inslag under Framtidsveckan genomfört informationsinsatser. Riktade informationsinsatser inom båtlivet har anordnats.

I samband med lansering av en ny webbplats kan informationen utökas och förbättras. Publika evenemang såsom exempelvis Framtidsveckan, Föreningsdagarna och Båtmässan bedöms kunna fungera som välfungerande kanaler för att ytterligare stärka medborgarnas tillgång till information som gör skillnad i vardagen.

Tillsammans med annonsering i lokaltidning bedöms dessa insatser vara tillfredsställande som komplement till övriga myndigheters aktiva insatser. De åtgärder som föreslås ligger inom ramen för förvaltningens verkställighet och befintlig budget.

Handlingar i ärendet

Giftinformationscentralen

<http://www.giftinformation.se/AlphaList.asp?CategoryID=6235>

Kemikalieinspektionen

<http://www.kemi.se/Start/Handlingsplan-for-en-giftfri-vardag>

http://www.kemi.se/Documents/Publikationer/Trycksaker/Planscher/CLP_konsumentplansch.pdf

Konsumentverket

http://www.konsumentverket.se/Global/Konsumentverket.se/Best%C3%A4lla%20och%20ladda%20ner/rapporter/2011/2011_17_Konsumentkunskap_i_grundskola.pdf

Käppalaförbundet

<http://www.kappala.se/Templates/Standard/Pages/SubStart.aspx?id=234&epslanguage=sv>

Svenskt vatten

VÄRMDÖ KOMMUN

Tjänsteskrivelse

<http://www.svensktvatten.se/Documents/Kategorier/Avlopp%20och%20milj%c3%b6/Uppstr%c3%b6msarbete/Uppstr%c3%b6msarbete%20hush%c3%a5ll%20broschyr.pdf>

Värmdö kommun

<https://www2.varmdo.se/Resource.phx/plaza/publica/invanare/byggomiljo/kemikalier/index.htx>

<https://www2.varmdo.se/Resource.phx/plaza/publica/invanare/byggomiljo/kemikalier/hallbartliv.htx>

VÄRMDÖ KOMMUN

2013-06-04

Dnr

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Maria Larsson Ajte
Kanslichef

Dnr 13KS/0415

Kommunfullmäktige 2013-06-12 § 128

Informationsinsatser för en giftfri miljö

Kommunfullmäktiges beslut

Rapporteringen om informationsinsatser för en giftfri miljö godkänns.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har uppdragit till kommunstyrelsen att undersöka vilket informationsmaterial som finns för medborgare och näringsidkare om gifter och skadliga ämnen i miljön och därefter återkomma till kommunfullmäktige med förslag på hur Värmdö kommun bäst ska kunna informera medborgare om frågorna.

Förvaltningen har lämnat en redovisning i ärendet.

Yrkanden

Malin Åberg Aas (MP) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositioner

Ordföranden ställer proposition om kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

Handlingar i ärendet

Kommunstyrelsens beslut 2013-05-28, § 120
Informationsinsatser för en giftfri miljö, KKK 2013-04-25

Sändlista

Kommunikationsavdelningen

justering

BR

MG

MP

utdragsbestyrkande

PAR

Diarienummer: 12KS/0415
Datum: 2012-11-15
Handläggare: Megha Huber
Avdelning/Kontor: Kanslienheten
E-post: megha.huber@varmdo.se

Kommunstyrelsen

Plan för minskning av skadliga ämnen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar planen för minskning av skadliga ämnen.

Beslutsnivå

Kommunstyrelsen

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har givit kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en plan för hur kommunen kan minska användningen av skadliga ämnen inom de kommunala verksamheterna.

Den plan som föreslås syftar till att stärka möjligheterna för Värmdö kommun att bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete med att minska andelen skadliga ämnen i de kommunala verksamheterna. Planen går i linje med aktuell lagstiftning och nationell ambitionsnivå samt Värmdö kommuns styrdokument.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har givit kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en plan för hur kommunen kan minska användningen av skadliga ämnen inom de kommunala verksamheterna.

Sweco har fått i uppdrag att bistå Värmdö kommun med att utarbeta förslag till plan mot skadliga ämnen. Till grund har legat befintliga planer, program och strategier samt intervjuer med nyckelpersoner inom några olika verksamheter. Planens utformning har ambitionen att vara generell och direkt tillämpbar i respektive verksamhet trots de skillnader som finns mellan dessa i omfattning av hantering av skadliga ämnen och kunskapsnivå om området. Den syftar till att bereda möjlighet för Värmdö kommun att bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete med att minska andelen skadliga ämnen i de kommunala verksamheterna.

Ärendebeskrivning

Föreslagen plan för minskning av skadliga ämnen går i linje med aktuell lagstiftning och nationell ambitionsnivå samt Värmdö kommuns styrdokument. På EU-nivå finns REACH och på nationell nivå finns Miljöbalken och de nationella miljö kvalitetsmålen.

Tjänsteskrivelse

Den 14 juni 2012 presenterade miljömålsberedningen sitt förslag till en nationell strategi för hur Sverige ska nå miljömålet Giftfri miljö. Förslaget bär namnet "Minska riskerna med farliga ämnen!" Miljömålsberedningens lyfter särskilt fram samhällets gemensamma ansvar för att förbättra möjligheterna att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen. Det behövs insatser från alla delar av samhället – stat, kommuner, näringsliv och det civila samhället – för att uppnå de förutsättningar som krävs för att nå målet om en giftfri miljö samt generationsmålet delar om minimal miljöpåverkan på människors hälsa.

Många kommuner arbetar med kemikalierrelaterade frågor där syftet är att minska användningen av farliga ämnen i olika verksamheter. Det är dock hittills ovanligt att fatta beslut om en kommunövergripande plan eller strategi.

Den aktuella planen för minskning av skadliga ämnen syftar till att bereda möjlighet för Värmdö kommun att bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete med att minska andelen skadliga ämnen i den kommunala verksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

En minskad användning av skadliga ämnen kan ge direkt effekt i form av minskade inköp. Upphandling kan styra inköpen för att minska användningen av skadliga ämnen. Indirekt kan det också minska kostnaderna för kommunen då risker i arbetet för medarbetare minskar om hanteringen av skadliga ämnen minskar. I vissa fall kan sannolikt kostnaden för inköp av enskilda ämnen öka på kort sikt.

Konsekvenser för miljön

En minskad hantering av skadliga ämnen påverkar i första hand det nationella målet giftfri miljö i positiv riktning. Målet syftar till att den sammanlagda exponeringen för kemiska ämnen via alla exponeringsvägar inte är skadlig för människor eller den biologiska mångfalden. Det påverkar också vattenkvaliteten vilket är viktigt för Värmdö som skärgårdskommun. Tillgång och kvalitet på grundvatten är en av Värmdö kommuns viktigaste miljö- och utvecklingsfaktorer.

Konsekvenser för medborgarna

En giftfri miljö påverkar både folkhälsan och miljön positivt vilket gör att Värmdö fortsätter vara en attraktiv kommun att leva i.

Planen kan fungera dels som kunskapsuppbyggnad och stöd till kommunens invånare för vidare arbete med samma fråga. Genom det interna arbetet bereds även underlag för att kunna bedriva en förbättrad rådgivning gentemot kommunens innevånare.

Bedömning

De intervjuer som genomfördes i samband med framtagandet av föreslagen plan bekräftade en preliminär bedömning om att såväl volym av hanterade produkter som typ av produkter, kunskapsnivå och intresse skiljer sig mycket åt mellan olika av kommunens verksamheter. Resultatet visar att en plan för minskning av skadliga ämnen

Tjänsteskrivelse

vore önskvärd att använda i kommunens verksamheter då den påverkar anställda direkt och även ökar kunskapen om skadliga ämnen.

Planen kan också fungera som ett föredöme för andra att ta efter och som kunskapsuppbyggnad och stöd till kommunens invånare för vidare arbete med samma fråga. Genom det interna arbetet bereds även underlag för att kunna bedriva en förbättrad rådgivning gentemot kommunens invånare.

Planen kommer att följas upp i kommunens miljöbokslut.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilägges/bilägges ej
	Plan för minskning av skadliga ämnen	Bilägges
	Utfasningslista för Värmdö kommun	Bilägges
	Konsumentplansch farosymboler	Bilägges
	Reviderad rapport – Plan för minskning av skadliga ämnen där resultatet av intervjuerna presenteras.	Bilägges

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Maria Larsson Ajne
Kanslichef

Plan för minskning av skadliga ämnen

Bakgrund

Planen för skadliga ämnen syftar till att bereda möjlighet för Värmdö kommun att bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete med att minska andelen skadliga ämnen i den kommunala verksamheten. Den går i linje med aktuell lagstiftning och nationell ambitionsnivå. PÅ EU-nivå finns REACH och på nationell nivå finns Miljöbalken och de nationella miljökvalitetsmålen.

När det gäller kemiska produkter och skadliga ämnen är det i första hand miljökvalitetsmålet Giftfri miljö som är relevant. Riksdagen beslutade den 22 juni 2010 om en ny formulering av detta mål:

Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna."

Miljöbalken: kapitel 2, hänsynsregler, säger att en verksamhet ska hushålla med råvaror och energi och främja återanvändning och återvinning. Verksamheten ska också där så är möjligt, ersätta kemiska produkter med mindre skadliga varianter.

Den 14 juni 2012 presenterade miljömålsberedningen sitt förslag till en nationell strategi för hur Sverige ska nå miljömålet Giftfri miljö. Förslaget bär namnet "Minska riskerna med farliga ämnen! Strategi för Sveriges arbete för en giftfri miljö" SOU 2012:38. En utgångspunkt för Miljömålsberedningens arbete är samhällets gemensamma ansvar för att förbättra möjligheterna att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen. Det behövs insatser från alla delar av samhället – stat, kommuner, näringsliv och det civila samhället – för att uppnå de förutsättningar som krävs för att nå målet om en giftfri miljö samt generationsmålet delar om minimal miljöpåverkan på människors hälsa.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunstyrelsen, och beslutas med stöd av REACH, Miljöbalken och de nationella miljömålen giftfri miljö

Uppföljning och uppdatering

Kansliheten

Om planen

De kommunala verksamheterna hanterar ett stort antal kemiska produkter av mycket skilda slag. Medan t.ex. VA-verksamheten i första hand hanterar större volymer av ett begränsat antal produkter som fällningskemikalier och flockningsmedel för användning i reningsverk hanterar vård- och omsorg ett mycket stort antal av olika rengöringsmedel, desinfektionsmedel och andra former av ämnen som rör hygien. Däremellan står skolorna med ett stort antal olika kemiska ämnen för t.ex. undervisningsändamål men där varje ämne/produkt i sig förekommer i mycket små volymer.

För att möjliggöra en gemensam plan och metod har utgångspunkt valts i den standardiserade faromärkningen. Denna är lätt att känna igen även för en person som saknar egentlig kunskap om kemikalier och möjliggör således en direkt förändring utan behov av lång föregående utbildning. Verksamheter som främst hanterar förpackade produkter läser direkt på produktens förpackning. Verksamheter som hanterar produkter i större volymer finner samma information i produktens säkerhetsdatablad.

Planen medför ett strukturerat arbetssätt där varje föregående steg möjliggör nästa. De övergripande stegen är: skaffa sig kontroll över nuläget, minska antalet kemikalier, fasa ut de mest skadliga enligt en strukturerad tågordning samt följa upp. Planen för minskning av skadliga ämnen kan med fördel kombineras med eller inkorporeras i annan eller andra av kommunens befintliga miljöplaner. Planen kommer att följas upp i miljöbokslutet. Det är i sig att gå steget längre än lagstiftning att ha en plan mot skadliga ämnen. Miljömålsberedningens "Minska riskerna med farliga ämnen!" visar att en möjlighet att nå miljömålet om en giftfri miljö är om det allmänna tar mer initiativ. Status för miljömålet "En giftfri miljö" är att målet inte kommer att nås med dagens insatser.

Ämnen som har särskilt farliga egenskaper som kan medföra allvarliga och bestående effekter på människors hälsa och på miljön tas upp på Kemikalieinspektionens kandidatförteckning. Ämnena kan till exempel vara cancerframkallande, hormonstörande, svårnedbrytbara, skada fortplantningsförmågan eller påverka arvsmassan. När ett ämne har tagits upp i kandidatförteckningen får det konsekvenser för ämnet både på kort och på lång sikt. Det ställs krav på information, anmälan och tillstånd.

Planen har ambitionen att vara enkel och användbar i verksamheterna och därför också genomförbar. Kandidatlistan kommer inte att användas i kommunens plan eftersom de ämnena är inbakade i de ämnen som klassas som giftiga och hälsoskadliga på faromärkningslistan.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunstyrelsen, och beslutas med stöd av REACH, Miljöbalken och de nationella miljömålet giftfri miljö

Uppföljning och uppdatering

Kanslienheten

Plan för minskning av skadliga ämnen

Kontroll över nuläge

1. Utse kemikalieansvarig för respektive verksamhet. Denna har ett särskilt ansvar för att driva arbetet med minskning av skadliga ämnen.
2. Inventering av befintlig kemikalieanvändning och upprättande av förteckning av namn, tillverkare, användningsområde samt eventuell märkning

Minskning av antalet produkter

3. Offentlig upphandling är ett av samhällets mest kraftfulla medel för att fasa ut farliga ämnen ur många konsumentnära produkter.

Kommunen kan påverka utvecklingen för en giftfri miljö i upphandlingen av t.ex. utrustning och material för förskolor och skolor. Den offentliga sektorn är samlad en stor kund på marknaden genom att upphandla produkter som används i verksamheter som ofta berör barn och ungdomar. En målinriktad upphandling skapar därför incitament för kommunala leverantörer att kunna leverera produkter och varor som inte ger upphov till hälso- och miljörisker.

I ett inledningsskede bör kommunen försöka fasa ut de skadliga ämnena inom verksamheten och på lång sikt ska verksamheten så långt som det är möjligt vara fri från farliga ämnen som kan hota miljön och människors hälsa.

Landstingets upphandling av kan användas som vägledning för kommunens upphandlare. Det är dock viktigt att ha i baktanke att Landstinget verksamhet skiljer sig mycket från kommunens både vad det gäller inriktning och omfattning.

4. Utrensning av kemiska produkter som inte har använts under de senaste två åren.

Utfasning av skadliga ämnen

5. Sortering av förteckningen över (kvarvarande) befintliga kemiska produkter utifrån följande prioriteringsordning:

a. Högst prioritet:

Giftig

Miljöfarlig

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunstyrelsen, och beslutas med stöd av REACH, Miljöbalken och de nationella miljömålet giftfri miljö

Uppföljning och uppdatering

Kanslienheten

b. Näst högst prioritet:

Frätande

c. Tredje prioritet:

Brandfarlig

Oxiderande

d. Fjärde prioritet:

Hälsoskadlig/irriterande

Fokus läggs på respektive grupp i fallande ordning d.v.s. verksamheten arbetar först med produkter i grupp a), därefter i grupp b) o.s.v.

6. För varje produkt i den (för närvarande) högst prioriterade gruppen sker utfasningsarbetet genom strukturerade frågeställningar:
 - a. Fylls produktens funktion av annan redan befintlig produkt med lägre prioriterad märkning? *Om ja, använd produkten med lägre prioriterad märkning.*
Om nej, gå till b.
 - b. Finns alternativ till denna produkt med lägre prioriterad märkning? Fråga vid inköp. *Om ja, välj denna.*
Om nej, gå till c.
 - c. Finns alternativ till denna produkt med lägre innehåll av den substans som ger märkningen? Fråga vid inköp.
7. Årlig uppföljning genom förnyad inventering och uppföljning i miljöboksluttet.

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Maria Larsson Ajne
Kanslichef

VÄRMDÖ KOMMUN

4(4)

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunstyrelsen, och beslutas med stöd av REACH, Miljöbalken och de nationella miljömålet giftfri miljö

Uppföljning och uppdatering

Kanslienheten

2012-11-29

Kommunledningskontoret
Kansli- och utvecklingsavdelningen
Kanslienheten

Bilaga 1

Värmdö kommuns utfasningslista av skadliga ämnen

Kommunen har sammanställt en egen utfasningslista av skadliga ämnen som en del av kommunens insatser att försöka nå det nationella miljö kvalitetsmålet "en giftfri miljö". Listan är baserad på kemikalieinspektionens Kandidatförteckning från 2012 och Stockholms läns landsting utfasningslista för 2012-2016. Listan kan användas som stöd vid upphandling inom kommunens verksamheter.

Utfasningslistan för miljö- och hälsofarliga kemikalier är ett verktyg som definierar vilka kemikalier som ska avvecklas eller minskas. Avvecklingsämnena ska helt fasas ut till 2016 medan minskningsämnena ska fasas ut på sikt och endas köpas in/upphandlas i undantagsfall.

Valet av utfasningsämnena baseras på utvalda kriterier.

Avvecklingsämnena är markerade med **svart** i listornas tabellhuvud och minskningsämnena med **grått**.

Kemikalier och kemiska produkter

Avvecklingsämnen

Avvecklingsämnen	CAS-nummer	Skäl för utfasning	Exempel på användning	Undantag
2-bromo-2-nitropropane-1,3-diol (Bronopol)	52-51-7	Skadligt för miljön, allergiframkallande	Tvål, färg, fog, lim	Kit
d-Limonen	5989-27-5	Skadligt för miljön, allergiframkallande	Parfymämne i t.ex hygienprodukter och rengöringsmedel	
Kadmium och dess föreningar	Flera	Skadligt för miljön, mycket farligt ämne	Färg, laboratorie-kemikalie	
Kvicksilver och dess föreningar	Flera	Skadligt för miljön, mycket farligt ämne	Städprodukter, desinfektion, tandvård	
N-metylpyrrolidon	872-50-4	Mycket farligt ämne	Drift- och underhållsprodukter, klottersanering	
Zinkdialkylditiofosfat	68649-42-3	Skadligt för miljön	Smörjmedel, drift- och underhållsprodukter	

Minskningsämnen	CAS-nummer	Skäl för utfasning	Exempel på användning	Undantag
4,4- metylendifenylisocyanat	101-68-8	Mycket farligt ämne, allergiframkallande	Lim, tätmassa	
(+)-betacitronellol	106-22-9	Skadligt för miljön, allergiframkallande	Parfymämne i t.ex rengörings- och hygienprodukter	
Apelsinoljaterpener	8028-48-6	Skadligt för miljön	Elektronikspray	
Blyföreningar	Flera	Skadligt för miljön, mycket farligt ämne	Färg	
Klorhexidin	55-56-1	Allergiframkallande	Desinfektion	Medicinsk behandling
Kumen; Isopropylbenzen	98-82-8	Skadligt för miljön	Smörjmedel	
Natriumtetraborat	1330-43-4	Mycket farligt ämne	Desinfektion	
N,N-Difenylamin	122-39-4	Skadligt för miljön	Färg, drift- och underhållsprodukter	
Toluen	108-88-3	Mycket farligt ämne	Förtunning, fogmassa	
Zinkklorid	7646-85-7	Skadligt för miljön	Desinfektion	
Zinkoxid	1314-13-2	Skadligt för miljön	Färg, drift- och underhållsprodukter, konserveringsmedel	

Varor och förbrukningsartiklar

Avveckling/ Minskning	Utfasnings- ämne	CAS- nummer	Skäl för utfasning	Exempel på användningsområde	Undantag
--------------------------	---------------------	----------------	-----------------------	---------------------------------	----------

Antimikrobiella medel

Avveckling	Dimetylfumarat	624-49-7	Allergiframkallande	Antimögelmedel – kan finnas i textilier och möbler	
	Silver och dess föreningar (inkl. nanosilver)	Flera	Skadlig för miljön	Textilier, tandborstar, madrasser, röntgenfilm, blöjor, bindor	
	Triklorkarban	101-20-2	Skadlig för miljön	Antimögelmedel i textilier	
	Triklosan	3380-34-5	Skadlig för miljön	Suturer, skor, lakan, bänkskivor	

Flamskyddsmedel

Avveckling	Bis(pentabromfenyl) eter	1163-19-5	Skadlig för miljön	Textilier, möbler, skyddskläder, gummikablar, isoleringsmaterial samt elektrisk och elektronisk utrustning	Byggteknisk utrustning
	Hexabromcyklodekan (HBCDD)	25637-99-4	Skadlig för miljön	Främst i polystyrenplaster, såsom frigolit, cellplast och plast i elektronik även i textilier	
	Klorparaffiner C10-13	85535-84-8	Skadlig för miljön	Varor av plast och gummi	
	Oktabromdifenyleter	32536-52-0	Mycket farligt ämne	Främst i plast och äldre elektronik men också textilier, stoppmöbler, kabel, isoleringsmaterial	
	Pentabromdifenyleter	32534-81-9	Mycket farligt ämne, skadligt för miljön	Främst i plast och äldre elektronik men också textilier, stoppmöbler, kabel, isoleringsmaterial	
	Polybromerade bifenyler (PBB), t.ex. 2,3,3',4,4',5'-Hexabrom-bifenyl	Flera t.ex. 59536-65-1	Skadlig för miljön	Främst i plast och äldre elektronik men också textilier, stoppmöbler, kabel, isoleringsmaterial	
	Tetrabrombisfenol A (TBBP-A)	79-94-7	Skadlig för miljön	Plaster, elektronik	
	Tri(2-kloroetyl)fosfat	115-96-8	Mycket farligt ämne, skadligt för miljön	Produkter av plast, t.ex. byggprodukter, möbler och textilier	
	Tris(1-aziridinyl) fosfinoxid	545-55-1	Mycket farligt ämne	Vissa textilier	
Tris(2,3-dibromopropyl)fosfat	126-72-7	Mycket farligt ämne	Vissa textilier		

Avveckling	Arsenik och dess föreningar	Flera	Mycket farligt ämne	Legeringsmetaller i t.ex. rörkopplingar	< 0,1% i mässingslegeringar i vissa rörkopplingar
	Bly och dess föreningar	Flera	Mycket farligt ämne	Elektrisk och elektronisk utrustning, vissa plastvaror, elektroder i bilbatterier, pastellkritor, strålningskydd	Bly i röntgen- och radioaktivitetsskydd samt blyackumulatorer
	Kadmium och dess föreningar	Flera	Mycket farligt ämne	Elektrisk och elektronisk utrustning, uppladdningsbara batterier	Nickel-kadmiumbatterier
	Krom(VI)föreningar	1308-38-9 t.ex. Natrium-dikromatdihydrat (7789-12-0), Kalium-dikromat (7778-50-9), Natrium-dikromat (10588-01-9), Kromtrioxid (1333-82-0)	Mycket farligt ämne	Elektrisk och elektronisk utrustning, läder, träskyddsmedel på byggvaror, ytbehandlad metall, cement	
	Kvicksilver och dess föreningar	Flera	Mycket farligt ämne	Elektrisk och elektronisk utrustning, amalgamfyllningar, ljuskällor, batterier, mätinstrument	Lysrör, lågenergilampor, laboratorielampor och knappceller i tillåtna halter
Minskning	Nickel och dess föreningar	Flera	Allergiframkallande	Nickel som kommer i kontakt med huden: verktyg, handtag, instrument mm.	Nickel i rostfritt stål och andra produkter där hudexponering inte kan förekomma
	Tennorganiska föreningar t.ex. Tributyltennoxid, Dibutyltenn	Flera t ex. 56-35-9, 1002-53-5	Mycket farligt ämne, skadligt för miljön	Stabilisatorer i plast, biocider i plast, fogmassa	

Avveckling/	Utfasnings- ämne	CAS- nummer	Skäl för utfasning	Exempel på användningsområde	Undantag
-------------	---------------------	----------------	-----------------------	---------------------------------	----------

Mjukgörare

Avveckling	Bensylbutylftalat (BBP)	85-68-7	Mycket farligt ämne	Huvudsaklig användning i PVC-plast som sjukvårdsmaterial och golvbeläggning inomhus. Finns även i kabel, vissa leksaker, barnvårdsartiklar	
	Dibutylftalat (DBP)	84-74-2	Mycket farligt ämne	Olika varor av mjukplast, huvudsakligen i PVC-plast exempelvis sjukvårdsmaterial	
	Dietylhexylftalat (DEHP)	117-81-7	Mycket farligt ämne	Huvudsaklig användning i PVC-plast som sjukvårdsmaterial och golvbeläggning inomhus. Finns även i kabel, vissa leksaker, barnvårdsartiklar och barnvagnar	Blodpåsar
Minskning	Di(2-metoxietyl)ftalat	117-82-8	Mycket farligt ämne	Polymera material	
	Di(grenade C6-C8)alkylftalater	71888-89-6	Mycket farligt ämne	Huvudsaklig användning i PVC-plast som golvbeläggning inomhus. Finns även i kabel, vissa leksaker, barnvårdsartiklar och barnvagnar	
	Di(grenade och raka C7-C11)alkylftalater	68515-42-4	Mycket farligt ämne	Huvudsaklig användning i PVC-plast som golvbeläggning inomhus. Finns även i kabel, vissa leksaker, barnvårdsartiklar	
	Diisobutylftalat	84-69-5	Mycket farligt ämne	Plastförpackningar, byggplastprodukter och konsumentprodukter såsom suddgummin och skolväskor	
	Diisodecylftalat (DIDP)	26761-40-0, 68515-49-1	Mycket farligt ämne	Mjukgörare i PVC	
	Dilisononylftalat (DINP)	28553-12-0	Mycket farligt ämne	Mjukgörare i PVC	
	Di-n-oktylftalat (DNOP)	117-84-0	Mycket farligt ämne, skadligt för miljön	Mjukgörare i PVC	

Perfluorerade ämnen

Avveckling	Fluortelomeralkohol (FTOH)	Flera	Skadlig för miljön	Impregnerade textilier och lädervaror	
	Perfluoroktansulfonat (PFOS)	68867-62-9	Mycket farligt ämne, skadligt för miljön	Impregnerade textilier, elektronikprodukter	
	Perfluoroktansyra (PFOA)	335-67-1	Skadlig för miljön	Impregnerade textilier, elektronikprodukter	

Textilbehandlingsmedel

Avveckling	Alkylfenoletoxilater t.ex. Nonylfenoletoxilat	9016-45-9	Skadlig för miljön	Textilier, byggmaterial	
	N,N-dimetylacetamid (DMAC)	127-19-5	Mycket farligt ämne	Kan vara restprodukt i textilier, finnas i tättningsmedel, polyimidfilm	

Övriga

Avveckling/ Minskning	Utfasnings- ämne	CAS- nummer	Skäl för utfasning	Exempel på användningsområde	Undantag
Avveckling	Pentaklorfenol (PCP)	87-86-5	Mycket farligt ämne, skadligt för miljön	Antimögelbehandling av kläder	
	Polyaromatiska kolväten (PAH)	Flera t.ex. Benz(a)pyren (50-32-8)	Mycket farligt ämne	Mjukgörare i gummi och gummihandtag till handverktyg, stenkolstjära	Asfalt och takpapp
Minskning	Bisfenol A	80-05-7	Allergiframkallande, hormonstörande	Kassakvitto, barnartiklar, leksaker, plaster, livsmedelsförpackningar, vattenledningsrör, tandfyllningsmaterial	
	Formaldehyd	50-00-0	Allergiframkallande	Byggmaterial såsom limträ och spånskivor, textilier	
	Kolofonium och modifierat kolofonium	Flera t.ex. 73138-82-6, 8050-09-7, 8052-10-6	Allergiframkallande	Bindemedel i gummi, produkter som ska häfta mot huden	
	Parfymämnerna	Flera	Allergiframkallande	Med parfymämnerna avses ämnen som tillsättes till varan/förbrukningsartikeln för att ge en specifik doft eller för att maskera en obehaglig lukt	
	PVC	9002-86-2	Skadlig för miljön	Katetrar, urinpåsar, sugkatetrar, undersökningshandskar, tarmsonder, magsonder, rör, golv, folier för byggnader, bilinredning, kablar, slangar, plastbelagd väv, medicinteknisk utrustning	Golv mattor i vård- och sjukhusmiljöer där det av funktionella och medicinska skäl inte är godtagbart med alternativa material ¹

Dnr 12KS/0415

Kommunstyrelsen 2013-04-10 § 72

Plan för minskning av skadliga ämnen

Kommunstyrelsens beslut

1. Planen för minskning av skadliga ämnen antas.
2. Förvaltningen får i uppdrag att implementera planen i verksamheten och årligen redovisa användningen av miljöskadliga ämnen i bokslut.
3. Förvaltningen får i uppdrag att utreda möjligheten att ställa krav på externa leverantörer att följa planen och redovisa hur detta ska ske senast efter sommaren 2013.

Beslutsnivå

Kommunstyrelsen

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har givit kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en plan för hur kommunen kan minska användningen av skadliga ämnen inom de kommunala verksamheterna.

Den plan som föreslås syftar till att stärka möjligheterna för Värmdö kommun att bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete med att minska andelen skadliga ämnen i de kommunala verksamheterna. Planen går i linje med aktuell lagstiftning och nationell ambitionsnivå samt Värmdö kommuns styrdokument.

Handlingar i ärendet

Plan för minskning av skadliga ämnen, KLK 2012-11-15

Yrkanden

Malin Åberg Aas (MP) yrkar bifall till förslaget med kompletteringarna:

1. Förvaltningen får i uppdrag att implementera planen i verksamheten och årligen redovisa användningen av miljöskadliga ämnen i bokslut.
2. Förvaltningen får i uppdrag att utreda möjligheten att ställa krav på externa leverantörer att följa planen och redovisa hur detta ska ske senast efter sommaren 2013.

Propositioner

Ordföranden ställer proposition om kommunstyrelsen beslutar enligt förslaget med kompletteringar enligt Åberg Aas yrkanden och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt förslaget.

Sändlista

Författningshandbok
KLG
